

Ročník 1998

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Částka 55

Rozeslána dne 13. července 1998

Cena Kč 13,-

O B S A H:

- 158. Zákon, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
 - 159. Nález Ústavního soudu ze dne 13. května 1998 ve věci návrhu na zrušení § 14 odst. 1 písm. f) a odst. 4, § 15 odst. 2 a § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění
 - 160. Nález Ústavního soudu ze dne 26. května 1998 ve věci návrhu na zrušení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění
 - 161. Vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí o promíjení penále správami sociálního zabezpečení
-

158

ZÁKON

ze dne 18. června 1998,
kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb.,
o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb. a zákona č. 91/1998 Sb., se mění takto:

1. V § 3 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňují se odstavce 2 a 3, které znějí:

„(2) U nezletilých dětí svěřených na území České republiky do péče nahrazující péči rodičů nebo do ústavní péče se podmínka přihlášení k trvalému pobytu nebo dlouhodobému pobytu pro vznik nároku na dávku nevyžaduje.

(3) Okresní úřad příslušný podle místa pobytu osoby promine podmínku trvalého pobytu osobě, která požádala o udělení povolení k trvalému pobytu

na území České republiky, pokud by její výživa nebo výživa jejích dětí byla ohrožena.“.

2. V § 37 odst. 1 a 3 se slova „nezaopatřené“ a „nezaopatřeného“ zrušují.

3. V § 37 odst. 2 se na konci textu odstavce tečka nahrazuje středníkem a doplňují se tato slova: „jde-li o nezaopatřené dítě, použije se koeficientu 2,00.“.

4. V § 37 odst. 3 písm. a) se číslice „1,10“ nahrazuje číslicí „2,10“, v písmenu b) se číslice „1,60“ nahrazuje číslicí „2,60“ a v písmenu c) se číslice „1,80“ nahrazuje číslicí „2,80“.

5. V § 66 odst. 2 se za slova „zvláštních předpisů“ vkládají slova „,pokud tento zákon nestanoví jinak“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Zeman v. r.

Havel v. r.

Tošovský v. r.

159

NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 13. května 1998 v plénu o návrhu T. T. V. na zrušení § 14 odst. 1 písm. f) a odst. 4, § 15 odst. 2 a § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění,

takto:

- I. Ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění, se zrušuje dnem 13. května 1999.
- II. Ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění, se zrušuje dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.
- III. Návrh na zrušení ustanovení § 15 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění, se zamítá.
- IV. Návrh na zrušení ustanovení § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění, se odmítá.

Odůvodnění

I. Napadeným rozsudkem Městského soudu v Praze byla zamítnuta žaloba stěžovatelky proti pravomocnému rozhodnutí Policejního prezidia České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie ze dne 3. 4. 1996, č. j. PPR-1517/RCP-c-225-96, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky proti správnímu rozhodnutí Policie České republiky, oddělení cizinecké policie v Klatovech ze dne 12. 2. 1996 č. j. PZC-117/PCKT-c-96, jímž byl stěžovatelce podle ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb., v platném znění, zakázán pobyt na území České republiky do 12. 2. 1999 a podle ustanovení § 15 odst. 2 citovaného zákona jí byla uložena povinnost opustit území České republiky do 12. 3. 1996 s poučením, že odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá podle citovaného zákona odkladný účinek. Zároveň s rozhodnutím ve věci samé byl zamítnut i návrh stěžovatelky na odložení vykonatelnosti citovaného rozhodnutí Policie České republiky. Rozhodnutí je dále odůvodněno tím, že stěžovatelka nedodržela povinnost podle § 22 písm. a) zákona č. 123/1992 Sb., v platném znění, neboť se dne 13. 4. 1995 dopustila přestupku podle § 293 zákona č. 13/1993 Sb. (celního zákona) tím, že ztěžovala celní kontrolu, za což jí byla uložena bloková pokuta ve výši 1 500 Kč, a že se dne 15. 9. 1995 a 26. 10. 1995 dopustila přestupku podle zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, protože prodávala zboží, které nebylo označeno cenovkami. Za uvedené přestupky jí byla rovněž uložena bloková pokuta ve výši 200 Kč a 500 Kč. Všechny pokuty stěžovatelka zaplatila.

V ústavní stížnosti proti tomuto rozsudku stěžovatelka v první řadě uvedla, že jím byla porušena zásada „ne bis in idem“, neboť přý byla opakovaně sankcionována za porušení svých povinností, ačkoliv již za ně byla postížena v rámci přestupkového řízení. Tím přý došlo k porušení čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Odejmutím odkladného účinku jejímu odvolání a uložení povinnosti opustit Českou republiku ještě před vyčerpáním a projednáním jejích opravných prostředků jsou dále údajně porušována její práva zakotvená v čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Již v řízení před obecným soudem přý namítala, že „výkonem uvedených rozhodnutí“ před vyčerpáním opravných prostředků je porušováno právo na veřejné projednání věci v její přítomnosti včetně práva vyjadřovat se k provedeným důkazům podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

Spolu s ústavní stížností podala stěžovatelka i návrh na zrušení ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) a odst. 4, § 15 odst. 2 a § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb., v platném znění. Uvedla, že ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) citovaného zákona umožňuje zakázat cizinci pobyt na území České republiky, pokud „porušil povinnost stanovenou tímto zákonem nebo jiným obecně závazným právním předpisem“. Toto ustanovení tím, že nestanoví kritéria závažnosti, přý umožňuje postihovat protiprávní jednání mimo rámec přestupkového nebo trestního řízení a např. – z hlediska možného rozhodnutí o zákazu pobytu cizince – nerozlišuje mezi spácháním zločinu a banálního přestupku. Uvedené ustanovení je přý v rozporu s čl. 1 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“), neboť „uzakotvuje právní nejistotu a stanoví blíže neurčený okruh případů, pro které lze vyslovit zákaz pobytu,

bez stanovení závažnosti takového případu a míry provinění.“ Stěžovatelka shledává rozpor tohoto ustanovení i s čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě, neboť umožňuje dvojí postih za jedno a totéž deliktní jednání.

Podle názoru stěžovatelky jsou dále ustanovení § 14 odst. 4, § 15 odst. 2 a § 16 odst. 3 citovaného zákona v rozporu s čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, podle něhož může být cizinec vyhoštěn pouze na základě výkonu rozhodnutí přijatého v souladu se zákonem a musí mít možnost a) uplatnit námitky proti svému vyhoštění; b) dát přezkoumat svůj případ; c) dát se zastupovat za tímto účelem před příslušným úřadem nebo před soudem nebo osobami tímto úřadem určenými. K vyhoštění před výkonem těchto práv může dojít pouze tehdy, je-li takové vyhoštění nutné v zájmu veřejného pořádku nebo je odůvodněno zájmy národní bezpečnosti (odstavec 2 citovaného ustanovení Úmluvy). Podle § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb. je však odkladný účinek odvolání proti rozhodnutí o zákazu pobytu vyloučen. Toto ustanovení je proto v rozporu i s čl. 38 odst. 2 Listiny, neboť stěžovatelce brání v osobním přístupu k soudu a ve veřejném projednání věci v její přítomnosti. Podle § 16 téhož zákona je možné vyhoštění vykonat bez ohledu na podání opravných prostředků, přičemž podle odstavce 3 tohoto ustanovení je rozhodování o vyhoštění vyloučeno z režimu správního řízení. Toto ustanovení je prý v rozporu též s čl. 36 odst. 1 Listiny, podle něhož se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu.

Usnesením I. senátu Ústavního soudu ze dne 22. 7. 1997 sp. zn. I. ÚS 152/97 bylo řízení o ústavní stížnosti podle ustanovení § 78 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, přerušeno a návrh na zrušení citovaných ustanovení uvedeného zákona byl postoupen plénu Ústavního soudu k rozhodnutí podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém vyjádření uvedla, že citovaný zákon byl schválen potřebnou většinou poslanců Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky dne 4. 3. 1992, byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a byl řádně vyhlášen.

Poslanecká sněmovna zastává názor, že jedním z projevů státní suverenity je skutečnost, že stát zákonem stanoví podmínky pro vstup a pobyt cizinců na svém území a pro vycestování cizinců do zahraničí. Přitom je prý vázán pouze mezinárodními smlouvami, které ratifikoval a vyhlásil.

Pokud jde o napadené ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb., je prý diskusní, zda není příliš obecné a vágní a zda nepřipouští možnost nadměrně širokého výkladu v neprospěch cizinců. V souladu s ustanovením § 32 stejného zákona se však na řízení o zákazu pobytu vztahují obecné předpisy o správním řízení (správní řád).

Ustanovení § 14 odst. 4 citovaného zákona, podle něhož odvolání proti rozhodnutí o zákazu pobytu nemá odkladný účinek, je prý vyváženo ustanovením § 32 odst. 2 zákona, které připouští v těchto případech soudní přezkum. Zde tedy v konečném důsledku rozhoduje nezávislý soud a tím prý je dostatečně zajištěna ochrana práv cizince před případným zneužitím zákona či jeho nesprávnou aplikací správním orgánem ve správním řízení.

Ustanovení § 15 odst. 2 citovaného zákon prý nevybočuje z obvyklé právní úpravy a mezinárodní praxe. Ustanovení § 15 odst. 1 navíc umožňuje výjimečně povolit krátkodobý pobyt na území České republiky, jestliže je to odůvodněno zejména humanitárními důvody a nepovolení pobytu by znamenalo nepřiměřeně tvrdý postup.

Ustanovení § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb. upravuje řízení o vyhoštění cizince, který neoprávněně vstoupí nebo neoprávněně pobývá na území České republiky. Protože stát má právo chránit své území a občany před cizinci vědomě porušujícími jeho zákony, je toto ustanovení plně na místě. Navíc je zřejmé, že vyhoštění je upraveno fakultativně a je o něm rozhodováno teprve tehdy, pokud cizinec nesplnil – popř. lze důvodně předpokládat, že nesplní – povinnost vycestovat z republiky.

Ze všech uvedených důvodů Poslanecká sněmovna pokládá návrh na zrušení citovaných ustanovení zákona č. 123/1992 Sb. za neodůvodněný.

Vedlejší účastníci řízení se ztotožnili s podaným návrhem a s argumenty v něm obsaženými. Rozhodnutí o zákazu pobytu je podle jejich názoru nutno interpretovat nikoliv jako správní opatření, nýbrž jako trestní sankci, „která je zjevně ekvivalentní k trestu zákazu pobytu podle § 57a trestního zákona“. Vyhoštění je prý pouze výkonem rozhodnutí o zákazu pobytu, přičemž při něm jsou vyloučeny jakékoliv opravné prostředky proti postupu policie. Tím údajně vzniká možnost libovůle správního orgánu. Napadená ustanovení zákona č. 123/1992 Sb. tedy porušují základní práva cizinců, a proto se vedlejší účastníci domáhají jejich zrušení.

Městský soud v Praze jako vedlejší účastník ve svém vyjádření uvedl, že neshledal důvod ke zrušení ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) a odst. 4 a § 15 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., neboť se domnívá, že nejsou

v rozporu s ústavními zákony ani s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy. Ustanovení § 16 odst. 3 cit. zákona prý v této věci nebylo použito vůbec.

Ministerstvo vnitra za východisko svého vyjádření označilo v prvé řadě názor, že pojem „vyhoštění“ uvedený v čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě zahrnuje jak zákaz pobytu (§ 14 a 15 zákona o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky), tak vyhoštění (§ 16 až 18 zákona). Toto východisko se opírá o fakt, že oba zmíněné instituty mají stejné dopady do svobod cizince – ukončení pobytu a následující opuštění republiky.

Ministerstvo vnitra dále obecně uvedlo, že stěžovatelka při definici svého právního postavení vychází z ne-správného výkladu zásady „ne bis in idem“, neboť smyslem této zásady je, že o jednu pravomocně rozhodnuté věci nesmí být ve stejném řízení rozhodováno podruhé. Tato zásada prý však nebrání tomu, aby bylo po přestupkovém řízení rozhodnuto o zákazu pobytu.

Obdobně prý odejmutím odkladného účinku odvolání a uložením povinnosti opustit území státu před vyčerpáním opravných prostředků nejsou automaticky porušována práva stěžovatelky podle čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Z tohoto článku totiž mimo jiné vyplývá, že cizinec může být vyhoštěn před tím, než vyčerpá možnost uplatnit námitky proti svému vyhoštění, je-li takové vyhoštění nutné v zájmu veřejného pořádku nebo je odůvodněno zájmy národní bezpečnosti. Přitom materiálním znakem přestupku je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a pod tento zájem lze podřadit i veřejný pořádek. Při aplikaci tohoto postupu je však třeba zásadním způsobem vážit poměr mezi zájmem na ochraně veřejného pořádku a zájmem na ochraně svobod cizince, přičemž újma, která by veřejnému zájmu vznikla včasným nevyhoštěním, musí být větší než újma, která vznikne cizinci při realizaci naznačeného postupu. Ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb. však obdobné „vážení poměru“ výslovně nepředpokládá a v tom lze spatřovat jeho nedostatek. Je prý však sporné, zda rozhodnutí o zákazu pobytu, popř. o vyhoštění, lze vůbec považovat za sankci, neboť je lze spíše charakterizovat jako opatření sloužící k ochraně veřejného zájmu.

K ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb. Ministerstvo vnitra uvedlo, že se u každého případu zákazu pobytu vede řádné řízení podle správního řádu, které je přezkoumatelné soudem. Toto řízení nemusí být vždy ukončeno rozhodnutím o zákazu pobytu a rovněž je možné odstupňovat nebezpečnost jednání cizince stanovením různé délky zákazu pobytu. Tato fakta prý nasvědčují tomu, že citované ustanovení není v rozporu s ústavním pořádkem České republiky a s jejími mezinárodními závazky.

Z ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb. – o němž se Ministerstvo vnitra již zmiňovalo v obecné části svého vyjádření – sice vyplývá, že každé prvoinstanční rozhodnutí bude mít za následek nucené ukončení pobytu ještě před pravomocným rozhodnutím. Čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě však předpokládá takovou možnost pouze v případě ohrožení veřejného pořádku nebo národní bezpečnosti. Aplikací praxe se prý ustálila na tom, že zákaz pobytu nemůže být vysloven např. z důvodu „přecházení na červenou“, ale při opakovaném páchání přestupků. Pokud by toto ustanovení bylo zrušeno, nebylo by prý možno zajistit vycestování cizince ani tehdy, pokud by veřejný pořádek ohrožoval.

Ustanovení § 15 odst. 2 citovaného zákona představuje zákonné zmocnění pro orgán státní správy, aby mohl stanovit lhůtu pro vycestování.

Ustanovení § 16 odst. 3 citovaného zákona, podle něhož se na řízení o vyhoštění nevztahuje správní řád, vychází podle vyjádření Ministerstva vnitra ze skutečnosti, že neoprávněný vstup a neoprávněný pobyt (roz. na území státu) jsou objektivní skutečnosti, jež není nutno podrobovat přezkumu. Zákon přesně stanoví, za jakých podmínek lze oprávněně vstoupit a pobývat na území České republiky, jejichž porušení „má za následek existenci neoprávněného vstupu a pobytu. Rozhodnutím o vyhoštění se osobě pouze sdělí, že bude... vyhoštěna“ a podrobnější procesní úprava proto není nutná.

Závěrem Ministerstvo vnitra uvedlo, že si je vědomo toho, že „argumenty uvedené v předchozích částech nejsou vždy ústavně přesvědčivé“ a že nynější právní úprava je nevyhovující, takže byly zahájeny legislativní práce na nové právní úpravě pobytu cizinců. Protože se však na území České republiky zdržuje množství cizinců, kteří při svém pobytu jednají v rozporu s právním pořádkem České republiky, považuje Ministerstvo vnitra v případě vyhovění návrhu na zrušení některých ustanovení zákona č. 123/1992 Sb. za vhodné stanovit odklad účinnosti nálezu o jeden rok.

Ministerstvo zahraničních věcí ve svém vyjádření uvedlo, že čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě se vztahuje pouze na trestní řízení. Ve výkladové zprávě k tomuto ustanovení je navíc uvedeno, že tentýž akt může být kromě trestního řízení rovněž předmětem disciplinárního či správního řízení. Z judikatury prý vyplývá, že rozhodnutí o porušení imigračních předpisů není možno považovat za rozhodnutí o trestním obvinění a jím uložené vypovězení ze země za trestněprávní sankci. [Zamir v. United Kingdom, D. a. R 29 (1982), str. 153].

Podle výkladové zprávy k čl. 1 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě prý musí být termín „vyhoštění“ považován za autonomní pojem, který je zcela nezávislý na vnitrostátní definici a označuje jakékoliv opatření vynucující odjezd cizince z dané země, s výjimkou extradice. Čl. 1 nevyžaduje, aby dotčená osoba zůstala na území státu až do rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o přezkoumání jejího případu. Způsob přezkoumání je zcela svěřen vnitrostátní právní úpravě, není ani požadováno, aby přezkumný orgán byl odlišný od orgánu, který vydal původní rozhodnutí, a za plně postačující je považována autoremedura. Pokud jde o právo být zastoupen před příslušným úřadem nebo soudem, výkladová zpráva uvádí, že v sobě nezahrnuje právo dotčené osoby účastnit se jednání před těmito orgány. Stejně tak není vyžadováno ústní projednání daného případu a písemné řízení je považováno za postačující. Z judikatury k čl. 6 odst. 1 Úmluvy vyplývá, že se nevztahuje na řízení týkající se povolení k pobytu a vyhoštění cizinců, pokud jím není dotčeno respektování rodinného života jako „občanské právo“. Ve vztahu k čl. 6 odst. 1 Úmluvy je tedy čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě *lex specialis*, což však neplatí v případě, že výsledek řízení o vyhoštění je rozhodující pro určité občanské právo garantované Úmluvou. Pokud by tedy mělo dojít k vyhoštění osoby do určité země, mají státní orgány zákonnou povinnost nevyhostit ji do země, kde by mohla být porušena její základní práva (jako např. právo na život, právo nebýt podroben mučení), leč tato osoba nemá žádnou možnost napadnout rozhodnutí, které by tuto povinnost nerespektovalo, neboť řízení o vyhoštění je vyňato z působnosti správního řádu a zvláštní právní úprava jeho průběhu neexistuje. V řízení o zákazu pobytu tato osoba sice měla možnost napadnout rozhodnutí státního orgánu, avšak toto rozhodnutí ještě nezasahovalo do jejích práv. K tomuto zásahu došlo až rozhodnutím o vyhoštění, proti němuž však žádný opravný prostředek neexistuje.

Z kontextu vyjádření Ministerstva zahraničních věcí dále plyne, že podle jeho názoru je při vyhoštění nutno v konkrétním případě zkoumat, zda zásah do práv dotčené osoby představuje teprve samotné vyhoštění nebo zda do nich bylo zasaženo již uložením zákazu pobytu. Pokud byl tedy zásah do práv jednotlivce garantovaných příslušnou smlouvou omezen pouze na řízení o uložení zákazu pobytu, je z pohledu zmíněných ustanovení na vyhoštění třeba pohlížet pouze jako na „exekuci“ rozhodnutí o zákazu pobytu a čl. 1 Protokolu č. 7, čl. 6 odst. 1 Úmluvy a čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech se na řízení o vyhoštění nevztahují. Pokud však vyhoštění představuje takový zásah do práv jednotlivce, který nevznikl rozhodnutím o zákazu pobytu, ale až vyhoštěním samotným, je třeba na vyhoštění pohlížet nikoli jako na pouhý výkon rozhodnutí, ale jako na „vyhoštění“ podle čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě.

Podle přesvědčení Ministerstva zahraničních věcí z podání stěžovatelky jednoznačně vyplývá, že předmětem stížnosti je pouze rozhodnutí o uložení zákazu pobytu, přičemž stěžovatelka netvrdí, že by představovalo zásah do jejích občanských práv podle čl. 6 Úmluvy. Na její případ se tudíž vztahuje čl. 1 Protokolu č. 7, avšak k porušení jeho odstavce 1 – jak vyplývá ze shora uvedené interpretace podložené výkladovou zprávou k Protokolu – prý nedošlo.

II. Ústavní soud se nejdříve zabýval otázkou, zda jsou splněny formální předpoklady platnosti napadených ustanovení zákona č. 123/1992 Sb., v platném znění. V tomto směru bylo ze Zprávy o 21. společné schůzi Sněmovny lidu a Sněmovny národů, VI. volební období, 2. část, zjištěno, že dne 4. 3. 1992 byl vládní návrh zákona o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky schválen ve Sněmovně národů většinou hlasů (105 pro, nikdo proti, dva se zdrželi hlasování) a ve Sněmovně lidu rovněž většinou hlasů (95 pro, 1 proti, 11 se zdrželo hlasování). Zákon byl řádně podepsán příslušnými ústavními činiteli a vyhlášen ve Sbírce zákonů. Proto Ústavní soud dospěl k závěru, že citovaný zákon byl přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem (§ 68 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb.).

K jednotlivým ustanovením zákona č. 123/1992 Sb., jejichž zrušení stěžovatelka navrhla, Ústavní soud uvádí následující:

1. Ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) stanoví: Cizinci může být zakázán pobyt na území České republiky nejméně na jeden rok, jestliže porušil povinnost stanovenou tímto zákonem nebo jiným obecně závazným právním předpisem.

Stěžovatelka proti tomuto ustanovení namítla, že nestanoví kritéria závažnosti, čímž prý umožňuje postihovat protiprávní jednání mimo rámec přestupkového nebo trestního řízení a např. – z hlediska možného rozhodnutí o zákazu pobytu cizince – nerozlišuje mezi spácháním zločinu a banálního přestupku. Uvedené ustanovení je prý v rozporu s čl. 1 Ústavy, neboť „uzakňuje právní nejistotu a stanoví blíže neurčený okruh případů, pro které lze vyslovit zákaz pobytu, bez stanovení závažnosti takového případu a míry provinění.“ Stěžovatelka spatřuje rozpor tohoto ustanovení i s čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě, neboť umožňuje dvojí postih za jedno a totéž deliktní jednání.

Ve svém vyjádření k tomuto ustanovení Poslanecká sněmovna sdělila, že sice může být chápáno jako příliš obecné a vágní, leč podle ustanovení § 32 stejného zákona se na řízení o zákazu pobytu vztahují obecné předpisy

o správním řízení (správní řád). Rovněž Ministerstvo vnitra ve svém vyjádření uvedlo, že u každého případu zákazu pobytu se vede řádné řízení, které je „přezkoumatelné soudem“. V jeho rámci může být zjištěno, že důvod, který vedl k zahájení řízení, není v poměru k zásahu do svobod cizince natolik zásadní, aby k uložení zákazu pobytu vůbec došlo.

Podle čl. 2 odst. 2 Listiny lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Podle čl. 14 Listiny je svoboda pohybu a pobytu zaručena (odstavec 1). Tyto svobody mohou být omezeny zákonem, jestliže je to nevyhnutelné pro bezpečnost státu, udržení veřejného pořádku, ochranu zdraví nebo ochranu práv a svobod druhých a na vymezených územích též z důvodu ochrany přírody (odstavec 3). Z toho je zřejmé, že Listina sice připouští zákonné omezení svobody pohybu a pobytu, avšak toto omezení připadá v úvahu pouze v taxativně vymezených případech. Článek 4 odst. 4 Listiny konečně stanoví, že při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena. To vše přirozeně přichází v úvahu jen tehdy, jestliže cizinec na území České republiky žije na základě úředního rozhodnutí o povolení k pobytu, tedy nikoli neoprávněně.

Napadené ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb. trpí podle přesvědčení Ústavního soudu tou zásadní vadou, že je příliš obecné. Proto umožňuje takovou interpretaci a aplikaci, která ve svých důsledcích svobodu pohybu a pobytu omezuje (a může omezovat) nad rámec, který Listina připouští. Jedním z esenciálních znaků právního státu je totiž princip přiměřenosti, který předpokládá, že opatření omezující základní lidská práva a svobody nesmějí svými negativními důsledky přesahovat pozitiva, která představuje veřejný zájem na těchto opatřeních. Tento přístup je srovnatelný i s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, podle níž rozhodování státních orgánů v oblasti cizineckého režimu musí být „nezbytná v demokratické společnosti, tj. odůvodněná naléhavou sociální potřebou, a zejména musí být přiměřená sledovanému legitimnímu účelu“ (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Beldjoudi z roku 1992, A 234–A; Jan Čapek, Evropský soud a Evropská komise pro lidská práva, Linde, Praha 1995, str. 67).

Citované ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb. je však – jak již bylo uvedeno – značně obecné a nevylučuje možnost svévole. Ústavní soud sice vzal na vědomí názor Poslanecké sněmovny a Ministerstva vnitra, podle něhož potřebnou individualizaci a konkretizaci tohoto ustanovení zajistí jeho aplikace správním orgánem, popř. soudem, leč s tímto názorem se neztotožňuje. Ústavní soud usuzuje, že z ústavního principu úcty k právům a svobodám člověka a občana – který je rovněž nezbytným prvkem demokratického právního státu ve smyslu článku 1 Ústavy – vyplývá nutnost, aby ve věcech tak zásadních zásahů do základních práv a svobod fyzických osob, jakým rozhodování o zákazu pobytu nesporně je, byla již sama zákonná úprava dostatečně přesná a vyjadřující předvídatelné následky chování fyzické osoby. Posouzení proporcionality mezi veřejným zájmem na zákazu pobytu cizince na straně jedné a zájmem na ochraně jeho základních práv a svobod na straně druhé lze sžít toliko orgánům veřejné moci – rozhodujícím v konkrétním případě – jestliže se opírají o zákon, jehož podmínky a hranice nejsou v tomto směru vymezeny dostatečně.

Tomuto názoru nasvědčuje i právní úprava pobytu cizinců v právních řádech některých jiných srovnatelných demokratických zemí.

Zákon Spolkové republiky Německo o vstupu a pobytu cizinců na území Spolku (Ausländergesetz z 9. 7. 1990, BGBl. I S. 1354 v platném znění) stanoví, že vyhoštění („Ausweisung“ – poznámka: instituty „zákazu pobytu“ a „vyhoštění“ německá právní úprava nerozlišuje) připadá v úvahu tehdy, pokud pobyt cizince ohrožuje veřejnou bezpečnost a pořádek nebo jiné významné zájmy SRN (§ 45); důvody vyhoštění jsou zvláště ohrožování svobodných demokratických základů nebo bezpečnosti státu, účast na použití síly při sledování politických cílů, nikoliv ojedinělé nebo zanedbatelné porušení právních předpisů, soudních nebo úředních rozhodnutí, spáchání trestného činu mimo území SRN, ohrožování veřejného zdraví, dlouhodobé bezdomovectví apod. (§ 46).

Rakouský spolkový zákon o vjezdu, pobytu a vycestování cizinců (Fremdengesetz z 14. 7. 1997, BGBl. I 75/1997) stanoví, že cizinci může být v Rakousku zakázán pobyt, pokud je na základě „určitých skutečností“ oprávněná domněnka, že svým pobytem ohrožuje klid, řád a bezpečnost nebo jiný veřejný zájem uvedený v čl. 8 odst. 2 Úmluvy. Pod dojmem „určité skutečnosti“ zákon rozumí zejména odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání nejméně tří měsíců, odsouzení k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání nejméně šesti měsíců, odsouzení za opakovanou totožnou trestnou činnost, opakované odsouzení za stanovené správní přestupky podle zde citovaných zákonů nebo odsouzení za závažné porušení zákona o hraniční kontrole, oznamovacího zákona a zákona o zaměstnávání cizinců, porušení finančních a devizových předpisů, odsouzení za prostituci atp. (§ 36).

Z uvedených zahraničních právních úprav je zřejmé, že v oblasti zákonné úpravy zákazu pobytu (popř. vyhoštění) neponechávají prostor pro příliš volné posuzování věci, nýbrž poměrně striktně vymezují, v kterých

případech k zákazu pobytu může dojít. Ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb. obdobně přísnou koncepci nesleduje, neboť připouští rozhodnutí o zákazu pobytu při každém „porušení povinnosti“ stanovené dokonce i obecně závazným právním předpisem, takže nerozlišuje skutečně závažná porušení právního řádu České republiky od porušení ostatních, která lze označit za méně společensky nebezpečná. V tomto směru lze poukázat například na některé případy porušení povinnosti o hlášení pobytu podle § 19 a 22 cit. zákona.

Za tohoto stavu Ústavní soud dospívá k závěru, že ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb. je v rozporu s čl. 1 Ústavy a s čl. 14 odst. 1 Listiny v souvislosti s čl. 4 odst. 4 Listiny. Vzhledem k tomu se již nezabýval tvrzeným porušením čl. 4 Protokolu č. 7 k Úmluvě, neboť to považoval za nadbytečné.

(Nad rámec této argumentace Ústavní soud dodává, že v současnosti probíhají legislativní práce na přípravě nového zákona o pobytu cizinců na území České republiky, v jehož věcném záměru se již nadále nepočítá s oddělením institutu zákazu pobytu od institutu vyhoštění; návrh hovoří pouze o vyhoštění. Důvody vyhoštění nejsou vymezeny tak obecně, jako tomu je v nynější právní úpravě, ale návrh je poměrně přesně specifikuje a navíc odlišuje různou délkou vyhoštění v závislosti na závažnosti jednotlivých důvodů. Z toho je zřejmé, že i zpracovatelé návrhu si jsou současných nedostatků vědomi a uvedený návrh sleduje jejich odstranění.)

Proto Ústavní soud zrušil celé ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb. Řešením by nebylo zrušení pouze druhé části citovaného ustanovení (slova „nebo jiným obecně závazným právním předpisem“) a nezrušení jeho části první (slova „porušil povinnost stanovenou tímto zákonem“). Z ustanovení § 22 písm. a) tohoto zákona (o pobytu cizinců na území ČSFR) totiž mimo jiné vyplývá, že „cizinec je povinen dodržovat zákony a ostatní obecně závazné právní předpisy platné na území České republiky“, takže vypuštěním pouze druhé části ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) by se právní úprava v podstatě nezměnila; důvod vydání rozhodnutí o zákazu pobytu pro porušení povinnosti stanovené jiným obecně závazným právním předpisem by se opíral o nezrušenou část ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) v souvislosti s § 22 písm. a) zákona, jehož se dotýkají všechny výše uvedené ústavněprávní námitky.

2. Ustanovení § 14 odst. 4 stanoví:

Odvolání proti rozhodnutí o zákazu pobytu nemá odkladný účinek.

Stěžovatelka zastává názor, že tímto ustanovením jsou porušována její práva zakotvená v čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě a zároveň právo na veřejné projednání věci v její přítomnosti včetně práva vyjadřovat se k provedeným důkazům podle čl. 38 odst. 2 Listiny. Proto navrhuje jeho zrušení.

Poslanecká sněmovna zastává názor, že toto ustanovení je vyváжено ustanovením § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., které v těchto případech připouští soudní přezkum. V konečném důsledku rozhoduje nezávislý soud, čímž je prý dostatečně zajištěna ochrana práv cizince před případným zneužitím zákona či jeho nesprávnou aplikací správním orgánem ve správním řízení. Ministerstvo vnitra se domnívá, že je nutno vážit poměr mezi zájmem na ochraně veřejného pořádku a zájmem na ochraně svobod cizince, přičemž újma, která by veřejnému zájmu vznikla časným nevyhoštěním, musí být větší než újma, která vznikne cizinci při realizaci naznačeného postupu. Napadené ustanovení sice obdobně „vážení poměru“ výslovně nepředpokládá – v čemž lze spatřovat jeho nedostatek – je prý však sporné, zda rozhodnutí o zákazu pobytu, popř. o vyhoštění má vůbec povahu sankce, neboť je lze spíše charakterizovat jako opatření sloužící k ochraně veřejného zájmu.

Čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, jehož se stěžovatelka dovolává, zní:

(1) Cizinec, který má povolen pobyt na území některého státu, může být vyhoštěn pouze na základě výkonu rozhodnutí přijatého v souladu se zákonem a musí mít možnost:

- a) uplatnit námitky proti svému vyhoštění;
- b) dát přezkoumat svůj případ;
- c) dát se zastupovat za tímto účelem před příslušným úřadem nebo před soudem nebo osobami tímto úřadem určenými.

(2) Cizinec může být vyhoštěn před výkonem práv uvedených v odstavci 1 a), b) a c) tohoto článku, je-li takové vyhoštění nutné v zájmu veřejného pořádku nebo je odůvodněno zájmy národní bezpečnosti.

První otázkou, kterou se Ústavní soud v tomto směru zabýval, bylo posouzení, zda pod pojmem „vyhoštění“ (expulsion, expulsé), s nímž Úmluva v citovaném ustanovení pracuje, lze chápat i rozhodnutí o zákazu pobytu podle ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb. nebo zda takto postupovat nelze, neboť zákon upravuje institut vyhoštění samostatně.

Při úvaze o této otázce vycházel Ústavní soud z několika skutečností. V první řadě konstatuje, že sám pojem „vyhoštění“ (expulsion, expulsé) tak, jak jej používá Úmluva, je pojmem mezinárodního a nikoliv vnitrostátního

práva. Z uznávané literatury k tomuto ustanovení vyplývá, že pojem „vyhoštění“ musí být chápán jako autonomní institut nezávislý na definici podle vnitrostátního práva a představující „jakékoliv opatření vynucující odjezd cizince z území, vyjma extradice“ (srov. P. van Dijk/G. J. H. van Hoof, *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights*, 2. vydání, Kluwer Law and Taxation Publishers, Deventer – Boston, 1990, str. 505). Rovněž nelze přehlédnout, že některé státy (např. SRN) pojem zákazu pobytu neznají a institut vyhoštění jej nahrazuje. I z toho je zřejmé, že pojem vyhoštění (expulsion, expulsé) podle mezinárodního práva nelze mechanicky ztotožňovat s pojmem vyhoštění podle práva vnitrostátního, neboť jeho mezinárodní pojetí – podle čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě – je širší a zahrnuje v sobě – s výjimkou extradice – jakékoli opatření vynucující odjezd cizince, v případě České republiky tedy i institut zákazu pobytu. V tomto směru není důvodu odchylovat se od stanoviska Ministerstva zahraničních věcí.

Proto Ústavní soud dospěl k závěru, že úprava režimu vyhoštění podle čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě se vztahuje i na právní úpravu zákazu pobytu podle ustanovení § 14 zákona č. 123/1992 Sb. Ostatně z toho vychází i vyjádření Ministerstva vnitra.

Po věcné stránce však stěžovatelce, pokud se dovolává čl. 1 Protokolu č. 7, nelze přisvědčit. Čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě sice cizinci, který má být vyhoštěn, zajišťuje právo uplatnit námitky, dát přezkoumat svůj případ a dát se zastupovat, leč z tohoto ustanovení výslovně nevyplývá jeho právo osobně se odvolacího jednání účastnit (k tomu srov. Frowein/Peukert, *Europäische Menschenrechtskonvention – Kommentar*, 2. vydání, Kehl am Rhein 1996, str. 857). Rovněž nelze jednoznačně usuzovat, že citovaná práva chráněná tímto článkem jsou dotčena tím, že odvolání proti rozhodnutí o zákazu pobytu nemá odkladný účinek; jejich uplatnění tím vyloučeno není. Mimo to podle odstavce 2 tohoto článku cizinec může být vyhoštěn ještě před výkonem svých práv – jež jsou uvedena výše – „je-li takové vyhoštění nutné v zájmu veřejného pořádku nebo je odůvodněno zájmy národní bezpečnosti.“

Z toho podle názoru Ústavního soudu vyplývá, že ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb. s čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě v rozporu není.

Ústavní soud však ústavnost napadeného předpisu posuzoval i se zřetelem na vnitrostátní normy ústavního práva.

Podle čl. 38 odst. 2 Listiny „každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem.“

Z uvedeného textu je zřejmé, že citované ustanovení je obecnější a širší než čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Výslovně totiž nepřipouští takovou zákonnou úpravu, která by paušálně vyloučila přítomnost procesní strany při jednání. Napadené ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb. však tím, že odvolání proti rozhodnutí o zákazu pobytu nepřiznává odkladný účinek, prakticky přítomnost toho, komu byl zakázán pobyt, vyloučila, neboť odvolací řízení se zpravidla koná až poté, co taková osoba musela území České republiky opustit. Tím je jí rovněž znemožněno vyjádřit se ke všem prováděným důkazům, popř. navrhopvat i důkazy další. Tato osoba má proto v řízení vůči státu nerovné postavení, což porušuje jednu ze základních podmínek spravedlivého procesu – princip rovnosti zbraní. Mimoto je třeba napadené ustanovení chápat i v kontextu s dalšími předpisy, zejména s § 14 odst. 1 písm. f), podle něhož je možno cizinci zakázat pobyt, jestliže porušil jakoukoliv povinnost stanovenou třeba i pouhým obecně závazným právním předpisem. I toto ustanovení – jak je uvedeno výše – považuje Ústavní soud za normu protiústavní.

Se zřetelem k tomu Ústavní soud dospěl k závěru, že napadené ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb. je v rozporu s čl. 38 odst. 2 Listiny, a proto je zrušil.

3. Ustanovení § 15 odst. 2 stanoví:

Cizinci, kterému byl zakázán pobyt na území České republiky, se může určit k vycestování do zahraničí přiměřená, nejdéle však 30denní lhůta.

Stěžovatelka v ústavní stížnosti uvedla, že toto ustanovení je v rozporu s čl. 1 odst. 1 a 2, s čl. 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, s čl. 14 odst. 1 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, s čl. 1 Ústavy a s čl. 36 odst. 1 a s čl. 38 odst. 2 Listiny. Jakákoli argumentace týkající se tohoto tvrzení však v ústavní stížnosti chybí.

Poslanecká sněmovna ve svém vyjádření zaujala názor, že napadené ustanovení nevybočuje z obvyklé právní úpravy a mezinárodní praxe. Ministerstvo vnitra spatřuje smysl tohoto ustanovení v zákonném zmocnění pro orgán státní správy, aby mohl stanovit lhůtu pro vycestování z republiky.

Rovněž Ústavní soud neshledal protiústavnost citovaného ustanovení, které je ostatně – co do zásady – srovnatelné s obdobnými ustanoveními i v některých jiných právních řádech (např. § 42 odst. 3 zákona o cizincích Spolkové republiky Německo).

Proto Ústavní soud návrh na zrušení ustanovení § 15 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb. zamítl.

4. Ustanovení § 16 odst. 3 stanoví:

Na řízení o vyhoštění se nevztahují obecné předpisy o správním řízení.

Podle ustanovení § 74 zákona č. 182/1993 Sb. spolu s ústavní stížností může být podán návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem ústavní stížnosti, jestliže podle tvrzení stěžovatele jsou v rozporu s ústavním zákonem nebo mezinárodní smlouvou podle čl. 10 Ústavy, popřípadě se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis.

V posuzované věci však Ústavní soud shledal, že podmínky citovaného ustanovení dány nejsou, neboť orgány veřejné moci rozhodly pouze o zákazu pobytu stěžovatelky podle vnitrostátního práva. Z obsahu spisu neplyne, že by došlo k „řízení o vyhoštění“, takže napadené ustanovení § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb. uplatněno nebylo.

Proto Ústavní soud tuto část stěžovatelčina návrhu odmítl [§ 43 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/1993 Sb., ve znění zákona č. 77/1998 Sb.] s použitím argumentu a *minor ad maius*.

Ústavní soud se konečně zabýval vykonatelností části tohoto nálezu, již se ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) zákona č. 123/1992 Sb. zrušuje. Je si vědom toho, že se jedná o zásadní a citlivou problematiku, která bude vyžadovat nové a pečlivé legislativní zpracování. Proto Ústavní soud v souladu s názorem Ministerstva vnitra rozhodl tak, že se uvedené ustanovení zrušuje až dnem 13. května 1999 (§ 58 odst. 1, § 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb.).

Pokud jde o ustanovení § 14 odst. 4 citovaného zákona, je situace zčásti odlišná, neboť jeho aplikací v uvedeném období (tj. od 13. května 1998 do 13. května 1999) by mohly vzniknout důsledky, které by byly prakticky těžko odčinitelné. Ostatně ustanovení § 55 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), poskytuje správnímu orgánu dostatečný prostor k tomu, aby odkladný účinek rozhodnutí v odůvodněných případech vyloučil. Tato možnost je dána tím, že zvláštní právní předpis (tedy ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb.) byl tímto nálezem zrušen.

Předseda Ústavního soudu:

JUDr. Kessler v. r.

Práva na uvedení odlišného stanoviska k bodu I. nálezu v protokolu o jednání a na jeho připojení k rozhodnutí s uvedením svého jména podle § 14 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, využil soudce JUDr. Pavel Varvařovský.

160

NÁLEZ
Ústavního soudu
Jménem České republiky

Ústavní soud rozhodl dne 26. května 1998 v plénu o návrhu Městského soudu v Praze na zrušení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění,

takto:

Ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění, se zrušuje dnem 13. května 1999.

Odůvodnění

I.

Dne 22. 8. 1997 obdržel Ústavní soud návrh Městského soudu v Praze na zrušení ustanovení § 16 odst. 3 a § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, v platném znění. Senát 28 Ca Městského soudu v Praze dospěl při projednávání žaloby, podané podle části páté hlavy druhé občanského soudního řádu, proti rozhodnutí o vyhoštění žalobce dle § 16 zákona č. 123/1992 Sb. k závěru, že zákonná ustanovení, jichž má být při řešení věci použito, jsou v rozporu s Ústavou České republiky (dále jen „Ústava“) a Listinou základních práv a svobod (dále jen „Listina“), a to jmenovitě ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb. s čl. 36 odst. 2 Listiny a ustanovení § 16 odst. 3 citovaného zákona s čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 a čl. 36 odst. 1 Listiny. Proto Městský soud v Praze usnesením ze dne 25. 7. 1997 sp. zn. 28 Ca 37/97 řízení před ním vedené podle § 109 odst. 1 písm. b) o. s. ř. přerušil a Ústavnímu soudu podal návrh na zrušení shora uvedených ustanovení.

V předmětné věci, rozhodované Městským soudem v Praze pod sp. zn. 28 Ca 37/97, se žalobce N. V. H. domáhal přezkoumání rozhodnutí Policejního prezidia České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha o jeho vyhoštění dle § 16 zákona č. 123/1992 Sb. V žalobě mimo jiné namítal, že platná právní úprava vyhoštění obsažená v zákoně č. 123/1992 Sb. je v rozporu s ústavními zákony a mezinárodními smlouvami o lidských právech, zejména s čl. 1 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Vzneshl proto námitky proti vyhoštění a domáhal se přezkoumání případu soudem, neboť mu nebylo umožněno v řádném a zákonem upraveném řízení podat proti rozhodnutí o vyhoštění odvolání. Zároveň požádal o odložení vykonatelnosti rozhodnutí o vyhoštění a navrhl, aby soud toto rozhodnutí zrušil. Právní zástupce žalobce potom soudu sdělil, že žalobce již byl z České republiky dne 7. 2. 1997 vyhoštěn.

K žalobě se vyjádřilo Policejní prezidium České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Praha, jako žalovaný. Podle žalovaného je vyhoštění nucenou realizací rozhodnutí o zákazu pobytu na území České republiky, nejde o samostatné řízení, ale o nápravu protiprávního stavu vzniklého tehdy, když cizinec i po vydání rozhodnutí o zákazu pobytu (jak tomu bylo také v případě žalobce) nadále neoprávněně na území České republiky pobývá. Všechny opravné prostředky, včetně možnosti přezkoumání soudem, jsou dány v případě rozhodnutí o zákazu pobytu. Proto v případě vyhoštění není vydáváno rozhodnutí a není ani dána možnost soudního přezkoumání tohoto vyhoštění. Pokud by byly připuštěny opravné prostředky proti vyhoštění, docházelo by dle názoru žalovaného k paradoxnímu stavu, kdy by cizinec měl na území České republiky zakázán pobyt, a přesto by zde mohl pobývat i nadále, pokud by proti němu nebylo zahájeno trestní stíhání za maření výkonu úředního rozhodnutí a nebyl by potom soudem vyhoštěn. To znamená, že rozhodnutí o zákazu pobytu by nebylo bez soudního rozhodnutí vykonatelné. V nerespektování zákazu pobytu lze dle názoru žalovaného spatřovat jednání směřující proti udržení veřejného pořádku, ochrany zdraví nebo práv a svobod druhých.

Z obsahu správního spisu předloženého Městskému soudu v Praze Policejním prezidiem České republiky, Ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie vyplynulo, že rozhodnutí o vyhoštění nebylo vydáno v písemném vyhotovení. Policejnímu prezidiu České republiky, řediteli služby cizinecké a pohraniční policie, byl dne 21. 1. 1997 pod čj. PSP-1-52/CP-c-97 podán ředitelem sekce cizinecké policie Praha návrh na administrativní vyhoštění žalobce, a tento návrh byl též schválen. Policejní prezidium České republiky, Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie, pak přípisem ze dne 3. 2. 1997 požádalo Policii České republiky o zajištění a provedení eskorty za účelem realizace vyhoštění žalobce dne 6. 2. 1997 přes hraniční přechod Praha-Ru-

zyně-letišť. Spis dále obsahuje protokol o vyhoštění cizince z území České republiky, dle kterého byl žalobce vyhoštěn dne 6. 2. 1997.

Městský soud v Praze, jak dále v odůvodnění svého návrhu podaného Ústavnímu soudu uvádí, vyšel ze stanoviska, že proces rozhodování o pobytu cizince na území České republiky se dle platné právní úpravy (zákon č. 123/1992 Sb.) dělí na řízení o zákazu pobytu a na řízení o vyhoštění cizince. Na řízení o zákazu pobytu podle ustanovení § 14 a 15 zákona č. 123/1992 Sb. není vyloučena použitelnost obecných předpisů o správním řízení a pravomocné rozhodnutí o zákazu pobytu, jsou-li vyčerpány řádné opravné prostředky, podléhá přezkoumání soudem (§ 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb.). Na řízení o vyhoštění se však podle § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb. obecné předpisy o správním řízení nevztahují a rozhodnutí jiná než rozhodnutí o zákazu pobytu jsou podle ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb. ze soudního přezkoumání vyloučena, což je právě případ žalobou napadeného rozhodnutí o vyhoštění. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že rozhodnutí o vyhoštění nemůže být v návaznosti na čl. 36 odst. 2 Listiny vyloučeno z přezkoumání soudem, neboť z pravomoci soudu nesmí být vyloučeno přezkoumání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny, mezi něž patří i základní právo obsažené v čl. 14 Listiny, podle něhož cizinec může být vyhoštěn jen v případech stanovených zákonem. Ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., jehož má být při řešení věci použito, je tedy podle jeho názoru v rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny. Teprve bude-li toto zákonné ustanovení zrušeno, může se soud zabývat ostatními aspekty podané žaloby.

V další části odůvodnění svého návrhu Městský soud v Praze pak také poukazuje na absenci řádného písemného vyhotovení rozhodnutí o vyhoštění a s touto otázkou související námitku žalobce na rozpor ustanovení § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb. s čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny. S odkazem na znění ustanovení § 16 až 18 zákona č. 123/1992 Sb. a po jejich podrobném rozboru pak Městský soud v Praze dospívá k závěru, že také ustanovení § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb. je protiústavní pro jeho rozpor s čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny, jakož i s čl. 36 odst. 1 Listiny, a navrhuje proto i zrušení tohoto ustanovení. Tento návrh Městského soudu v Praze na zrušení ustanovení § 16 odst. 3 zákona č. 123/1992 Sb. však musel být odmítnut [usnesením Ústavního soudu ze dne 22. 4. 1998 sp. zn. Pl. ÚS 27/97 podle ustanovení § 43 odst. 1 písm. f) zákona č. 182/1993 Sb., ve znění platném do 9. 5. 1998], s ohledem na to, že v době podání tohoto návrhu Městským soudem v Praze již Ústavní soud o návrhu na zrušení téhož ustanovení jednal, a to ve věci vedené pod sp. zn. Pl. ÚS 25/97.

II.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve vyjádření k návrhu odkazuje na důvodovou zprávu k návrhu zákona č. 123/1992 Sb., v níž se v obecné části uvádí, že cílem tohoto navrhovaného zákona bylo odstranění nedostatků dosavadní právní úpravy s využitím poznatků o právní úpravě ve státech, které mají s migrací cizinců dlouholeté zkušenosti, zejména SRN, Švédsko a USA. Dále se ve vyjádření uvádí, že navrhovatel ve svých úvahách opomíjí fakt, že k řízení o vyhoštění dojde teprve až v okamžiku nerespektování zákazu pobytu cizincem, na což je cizinec písemně upozorněn v poučení k rozhodnutí o uložení zákazu pobytu, a dále nebere v potaz institut tzv. vrácení, který je podle mezinárodních smluv využíván v drtivé většině případů právě k vrácení osob, které na území České republiky vnikly neoprávněně. Za předpokladu, že v případě vyhoštění jde o faktickou realizaci rozhodnutí o zákazu pobytu, jeví se jako plně dostačující možnost přezkumu v předchozím řízení o udělení zákazu pobytu odvolacím orgánem nebo soudem. Skutečnost, že se na řízení o vyhoštění nevztahuje správní řád, ještě neznamená, že by zde bylo jakési právní vakuum umožňující vznik úřední libovůle, správní orgán postupuje podle zákona ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a musí dodržovat ustanovení § 18 zákona č. 123/1992 Sb. upravující tzv. překážky vyhoštění. Stát má nepochybně právo chránit své území a občany před cizinci, kteří vědomě zákony porušují. S ohledem na vysoký stupeň cizinecké kriminality a očekávané znovuzavedení vízové povinnosti s některými státy by navrhované zrušení napadených ustanovení celou situaci v oblasti ukončování pobytu cizinců více zkomplikovalo a zneprůhlednilo. Z hlediska času, nákladů a hlavně účelnosti není žádoucí, aby ve stejné věci proběhly za sebou dvě správní řízení. Předseda Poslanecké sněmovny také ve vyjádření potvrdil, a to v souladu s požadavky obsaženými v ustanovení § 68 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., že napadený zákon byl schválen potřebnou většinou poslanců Federálního shromáždění ČSFR dne 4. 3. 1992, byl podepsán příslušnými ústavními činiteli a řádně vyhlášen, jak již ostatně Ústavní soud konstatoval ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/97 ze dne 13. 5. 1998.

Ústavní soud si dále vyžádal vyjádření Ministerstva vnitra. K návrhu na zrušení ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb. se ve vyjádření uvádí, že je třeba pojímat toto ustanovení ve vazbě na další ustanovení zákona. Rozhodnutí o vyhoštění nelze zřejmě považovat za rozhodnutí týkající se základních práv a svobod, neboť tato práva lze vázat pouze k tomu cizinci, který se na území České republiky zdržuje oprávněně. Vyhoštění se však realizuje pouze v případě cizinců, kteří na území České republiky vstoupí neoprávněně nebo tu

neoprávněně pobývají, a z tohoto pohledu se ustanovení § 32 odst. 2 shora uvedeného zákona jeví jako ústavně konformní. Současně Ministerstvo vnitra upozorňuje na to, že byly zahájeny legislativní práce na nové právní úpravě pobytu cizinců. V případě vyhovění návrhu považuje proto Ministerstvo vnitra za vhodné odložit vykonatelnost nálezu o jeden rok.

Ministerstvo zahraničních věcí ve svém stanovisku k návrhu Městského soudu v Praze poukazuje na výkladovou zprávu k čl. 1 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, podle níž musí být termín „vyhoštění“ považován za autonomní pojem, který je zcela nezávislý na vnitrostátní definici a označuje jakékoliv opatření vynucující odjezd cizince z dané země, s výjimkou extradice. Článek 1 nevyžaduje, aby dotčená osoba zůstala na území státu až do výsledku rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o přezkoumání jejího případu. Způsob přezkoumání je zcela svěřen vnitrostátní právní úpravě, není ani požadováno, aby přezkumný orgán byl odlišný od orgánu, který vydal původní rozhodnutí, a za plně postačující je považována autoremedura. Pokud jde o právo být zastoupen před příslušným úřadem nebo soudem, výkladová zpráva uvádí, že v sobě nezahrnuje právo dotčené osoby účastnit se jednání před těmito orgány. Stejně tak není vyžadováno ústní projednání daného případu – písemné řízení je považováno za postačující. Z judikatury k čl. 6 odst. 1 Úmluvy vyplývá, že se nevztahuje na řízení týkající se povolení k pobytu a vyhoštění cizinců, pokud jím není dotčeno respektování rodinného života jako „občanské právo“. Z toho je zřejmé, že ve vztahu k čl. 6 odst. 1 Úmluvy je čl. 1 Protokolu č. 7 lex specialis, což však neplatí v případě, že výsledek řízení o vyhoštění je rozhodující pro určité občanské právo. Pokud by tedy mělo dojít k vyhoštění osoby do určité země, mají státní orgány zákonnou povinnost nevyhostit ji do země, kde by mohla být porušena její základní práva (jako například právo na život, právo nebýt podroben mučení), tato osoba však nemá žádnou možnost napadnout rozhodnutí, které by tuto povinnost nerespektovalo, neboť řízení o vyhoštění je vyňato z působnosti správního řádu a zvláštní právní úprava jeho průběhu neexistuje. Z kontextu vyjádření Ministerstva zahraničních věcí plyne, že podle jeho názoru je při vyhoštění nutno v konkrétním případě zkoumat, zda zásah do práv dotčené osoby představuje teprve samotné vyhoštění, nebo zda do nich bylo zasaženo již uložením zákazu pobytu. Pokud byl zásah do práv jednotlivce garantovaných příslušnou smlouvou omezen pouze na řízení o uložení zákazu pobytu, je z pohledu výše zmíněných ustanovení na vyhoštění třeba pohlížet pouze jako na „exekuci“ rozhodnutí o zákazu pobytu a čl. 1 Protokolu č. 7, čl. 6 odst. 1 Úmluvy se v takovém případě na řízení o vyhoštění nevztahují. Pokud však vyhoštění představuje takový zásah do práv jednotlivce, který nevznikl rozhodnutím o zákazu pobytu, ale až vyhoštěním samotným, je třeba na vyhoštění pohlížet nikoliv jako na pouhý výkon rozhodnutí, ale jako na „vyhoštění“ podle čl. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě. Z pohledu Úmluvy je možné případ od případu považovat řízení o vyhoštění podle zákona č. 123/1992 Sb. za řízení nalézací (je-li vyhoštění takovým zásahem do občanských práv příslušné osoby, jakým nebylo jemu předcházející uložení zákazu pobytu) nebo za řízení vykonávací (je-li vyhoštění stejným zásahem do občanských práv, jakým již bylo jemu předcházející uložení zákazu pobytu). Je tedy podle Ministerstva zahraničních věcí zřejmé, že pokud je řízení o vyhoštění řízením nalézacím, jehož výsledek je rozhodující pro občanská práva příslušné osoby, pak platná právní úprava nesplňuje požadavek čl. 6 Úmluvy, aby o občanských právech rozhodoval nezávislý a nestranný tribunál. Stejně tak, je-li předmětem tohoto řízení rozhodování o právech či svobodách garantovaných Listinou, nejsou splněny ani podmínky stanovené čl. 36 odst. 2 Listiny, poněvadž § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb. vylučuje řízení o vyhoštění z přezkumné pravomoci soudů.

III.

Institut vyhoštění představuje podstatný zásah do práv přiznávaných cizincům právoplatně se zdržujícím na území cizího státu, a proto mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách – Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod i Mezinárodní pakt o občanských a politických právech – jakož i Listina základních práv a svobod obsahují ustanovení stanovící meze takového zásahu do svobody pohybu a pobytu cizince na státním území a jeho opuštění. I když uvedené smlouvy ani Listina nezaručují cizincům právo nebýt vyhoštěn, poskytují ochranu proti takovým zásahům do svobody pohybu a pobytu cizinců, které by přesáhly rozsah stanovený zákonem.

Článek 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě stanoví, že cizinec, který má povolen pobyt na území některého státu, může být vyhoštěn pouze na základě výkonu rozhodnutí přijatého v souladu se zákonem a musí mít možnost uplatnit námitky proti svému vyhoštění, dát přezkoumat svůj případ a dát se zastupovat za tímto účelem před příslušným úřadem nebo před osobou nebo osobami tímto úřadem určenými. Cizinec může být podle tohoto článku vyhoštěn před výkonem výše uvedených práv, je-li takové vyhoštění nutné v zájmu veřejného pořádku nebo je odůvodněno zájmy národní bezpečnosti. Ustanovení obdobného znění pak obsahuje také čl. 13 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

Článek 14 odst. 1 Listiny zaručuje svobodu pohybu a pobytu, a to s ohledem na ustanovení čl. 42 odst. 2 Listiny, i cizincům. V odstavci 5 tohoto článku je pak stanoveno, že cizinec může být vyhoštěn jen v případech

stanovených zákonem. Garanci těchto základních práv a svobod musí tedy zajišťovat i zákon upravující pobyt cizinců na území České republiky, jímž je zákon č. 123/1992 Sb.

Základní práva zaručovaná v souvislosti s vyhoštěním cizince ústavním pořádkem České republiky a uvedenými mezinárodními smlouvami jsou v zásadě vázána na skutečnost, že cizinec má na území státu povolen pobyt, tedy, že se na území státu zdržuje oprávněně. Ochrana těchto práv cizinců je však založena na zásadě individuálního posouzení každého jednotlivého případu vyhoštění a možnosti uplatnit námitky proti rozhodnutí o vyhoštění, o němž může být rozhodnuto jen v případech stanovených zákonem a způsobem, který zákon stanoví.

Zákon č. 123/1992 Sb. upravuje institut vyhoštění cizince ve svých ustanoveních § 16 až 18. Podle § 16 odst. 1 může být vyhoštěn cizinec, který neoprávněně vstoupí nebo neoprávněně pobývá na území České republiky. Neoprávněnost vstupu či neoprávněnost pobytu lze sice ve většině případů z hlediska platné právní úpravy jednoznačně a nerozporně posoudit a právně kvalifikovat zejména v případech neoprávněného vstupu nebo po vydání rozhodnutí o zákazu pobytu. Nemusí tomu však tak být ve všech případech. V této souvislosti totiž nelze opomíjet právní úpravu dlouhodobého a trvalého pobytu cizinců v uvedeném zákoně, který v ustanovení § 6 umožňuje opakovaně prodlužovat dobu stanovenou v rámci již povoleného dlouhodobého pobytu, a zejména pak i ustanovení § 8 odst. 1, v němž se stanoví, že žádost o udělení povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu lze podat též na území České republiky Ministerstvu vnitra, přitom lhůta k rozhodnutí o takové žádosti cizince je v § 9 stanovena 60 dní ode dne podání žádosti. Právě v těchto případech může být oprávněnost pobytu cizince – v období od podání žádosti do rozhodnutí o ní – sporná. Nelze proto jednoznačně přisvědčit názoru Ministerstva vnitra, že neoprávněnost pobytu lze vždy považovat za objektivní právní skutečnost. V běžné aplikační praxi vyhoštění cizince obvykle sice předchází vydání rozhodnutí o zákazu jeho pobytu na území České republiky – proti němuž lze ve správním řízení uplatnit řádné opravné prostředky, případně se domáhat i soudního přezkumu, v tomto řízení (které navíc nemusí nutně každému rozhodnutí o vyhoštění předcházet) však zákonné překážky vyhoštění uvedené v § 18 zákona č. 123/1992 Sb., vylučující možnost vyhoštění do určitých států, nejsou a podle platné právní úpravy ani nemusí být zvažovány, a cizinec se tedy jejich naplnění v případě rozhodnutí o jeho vyhoštění nemůže za platné právní úpravy při vyloučení použití správního řádu bez možnosti soudního přezkoumání domoci způsobem právem předvídaným. Za tohoto stavu pak nabývá na významu otázka postupu státních orgánů při zajišťování zákonných podmínek, které musí podle zákona č. 123/1992 Sb. vyhoštění splňovat, k nimž patří kromě neoprávněnosti vstupu či pobytu cizince na území našeho státu také respektování překážek vyhoštění. Pro vlastní řízení o vyhoštění tak zákon č. 123/1992 Sb. nestanoví postup, kterým by bylo respektování překážek vyhoštění zajištěno v případě, že k nim státní orgán nepřihlédne. Pokud tedy tento zákon v souvislosti se stanovenými podmínkami a překážkami vyhoštění zároveň nestanoví postup zajišťující jejich respektování při samotném rozhodování o vyhoštění, je třeba považovat napadené ustanovení § 32 odst. 2 tohoto zákona vylučující možnost soudního přezkumu takového rozhodnutí za stavu, kdy podle ustanovení § 16 odst. 1 citovaného zákona je možno užít správního uvážení a kdy se podle § 16 odst. 3 citovaného zákona na řízení o vyhoštění nevztahují obecné předpisy o správním řízení, za odporující čl. 2 odst. 3 Ústavy, jakož i jemu korespondujícímu čl. 2 odst. 2 Listiny, podle nichž lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem a způsobem, který zákon stanoví. Vyloučením možnosti přezkumu rozhodnutí o vyhoštění soudem je za těchto podmínek současně dán i rozpor napadeného ustanovení s čl. 36 odst. 1 Listiny, který zaručuje každému právo na stanovený postup při domáhání se svých práv u soudu či jiného orgánu. Z uvedených důvodů bylo proto vyhověno návrhu na zrušení ustanovení § 32 odst. 2 zákona č. 123/1992 Sb., v platném znění. Zároveň však s ohledem na to, že toto ustanovení považuje Ústavní soud za protiústavní pouze v poměru k rozhodnutím týkajícím se vyhoštění, a jsa si vědom toho – jak již uvedl ve svém nálezu sp. zn. Pl. ÚS 25/97 ze dne 13. 5. 1998 týkajícím se téhož zákona – že se jedná o zásadní a citlivou problematiku, která bude vyžadovat nové komplexní a pečlivé legislativní zpracování, rozhodl tak, že napadené ustanovení § 32 odst. 2 se zrušuje teprve dnem 13. 5. 1999, tj. k datu, k němuž byla citovaným nálezem Ústavního soudu zrušena ustanovení § 14 odst. 1 písm. f) a odst. 4 zákona č. 123/1992 Sb., v platném znění, (§ 58 odst. 1, § 70 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb.).

Předseda Ústavního soudu:

JUDr. Kessler v. r.

161

VYHLÁŠKA

Ministerstva práce a sociálních věcí

ze dne 19. června 1998

o promíjení penále správami sociálního zabezpečení

Ministerstvo práce a sociálních věcí stanoví podle § 104ch odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 241/1994 Sb.:

§ 1

(1) Okresní správa sociálního zabezpečení může z důvodu odstranění tvrdosti zcela nebo částečně prominout penále podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti¹⁾ (dále jen „penále“), jehož výše nepřesahuje 20 000 Kč.

(2) Česká správa sociálního zabezpečení může z důvodu odstranění tvrdosti zcela nebo částečně prominout penále, jehož výše přesahuje 20 000 Kč, avšak nepřesahuje 500 000 Kč.

(3) Výši penále rozhodnou pro účely odstavců 1 a 2 se rozumí

- a) výše dlužného penále stanovená ke dni, kdy správa sociálního zabezpečení obdržela žádost o prominutí penále (dále jen „žádost“); výše dlužného penále se takto stanoví přitom i v případě, že žádost obdržela správa sociálního zabezpečení, která není příslušná k jeho prominutí,
- b) výše penále uvedená v žádosti, týká-li se žádost jen penále, které již bylo zapláceno,
- c) výše penále určeného podle písmene a) nebo podle písmene b) podle toho, které penále je vyšší, týká-li se žádost současně penále uvedeného v písmenech a) a b).

§ 2

(1) Podmínkou pro prominutí penále je, že

- a) plátce zaplatil pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pojistné“) splatné do dne vydání rozhodnutí příslušné správy sociálního zabezpečení o prominutí penále; tato podmínka se považuje za splněnou, pokud úhrn pojistného a penále, které plátce

pojistného zaplatil do tohoto dne, dosahuje aspoň úhrnu pojistného, které měl zaplatit do tohoto dne,

- b) vůči plátcí pojistného není podán návrh na prohlášení konkurzního řízení a
- c) plátce pojistného nevstoupil do likvidace.

(2) Penále z dluhu na pojistném, který vznikl až po dni, kdy správa sociálního zabezpečení [§ 1 odst. 3 písm. a)] obdržela žádost, nelze prominout na základě této žádosti.

§ 3

(1) O prominutí penále podle § 1 se rozhoduje na základě písemné žádosti plátce pojistného.

(2) Žádost se podává vždy u okresní správy sociálního zabezpečení.

(3) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení k přijetí žádosti podle odstavce 2 a k rozhodnutí o žádosti podle § 1 odst. 1 se určuje obdobně jako místní příslušnost této správy v řízení ve věcech pojistného.²⁾

(4) Penále se promíjí dnem vydání rozhodnutí správy sociálního zabezpečení o prominutí penále.

§ 4

Řízení o prominutí penále, které bylo zahájeno přede dnem účinnosti této vyhlášky, dokončí správa sociálního zabezpečení, pokud je příslušná podle této vyhlášky.

§ 5

Zrušují se:

1. vyhláška č. 247/1994 Sb., kterou se zmocňují Česká správa sociálního zabezpečení a okresní správy sociálního zabezpečení k promíjení penále podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,

¹⁾ § 20 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 160/1995 Sb. a zákona č. 306/1997 Sb.

²⁾ § 104b a 119 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 590/1992 Sb. a zákona č. 241/1994 Sb.

2. vyhláška č. 180/1997 Sb., kterou se mění a doplňuje vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 247/1994 Sb., kterou se zmocňují Česká správa sociálního zabezpečení a okresní správy sociálního zabezpečení k promíjení penále podle zákona o po-

jistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

§ 6

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

PhDr. Volák v. r.

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartůňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 – **Redakce:** Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: (02) 614 32341 a 614 33502, fax (02) 614 33502 – **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon 0627/305 161, fax: 0627/321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel./fax: 00421 7 525 46 28, 525 45 59. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha činí 2300,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částek – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 0627/305 179, 305 153, fax: 0627/321 417. – **Drobný prodej** – Benešov: HAAGER – Potřeby školní a kancelářské, Masarykovo nám. 101; Bohumín: ŽDB, a. s., technická knihovna, Bezručova 300; Brno: GARANCE-Q, Koliště 39, Knihkupectví ČS, Kapucínské nám. 11, Knihkupectví M. Ženíška, Květinářská 1, M.C.DES, Cejl 76, SEVT, a. s., Česká 14; České Budějovice: Prospektum, Kněžská 18, SEVT, a. s., Krajinská 38; Hradec Králové: TECHNOR, Hořická 405; AUTOŠKOLA, Pospíšil Jaroslav, Velké nám. 132; Chomutov: DDD Knihkupectví-Antikvariát, Ruská 85; Jihlava: VIKOSPOL, Smetanova 2; Kadaň: Knihařství – Přibílková, J. Švermy 14; Kladno: eL VaN, Ke Stadionu 1953; Klatovy: Krameriovo knihkupectví, Klatovy 169/I.; Kolín 1: Knihkupectví U Kašků, Karlovo nám. 46; Liberec: Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; Most: Kniha M + M, Lipová 806, Knihkupectví Růžička, Šefrková 529/1057; Olomouc: BONUM, Ostružnická 10, Tycho, Ostružnická 3; Ostrava: LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Dr. Šmerala 27; Pardubice: LEJHANEK, s. r. o., Sladkovského 414, Knihkupectví Z. Petrová, Pasáž Sv. Jana a Za Pasáží; Plzeň: ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; Praha 1: ALBERTNET, Revoluční 1/655, FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, NADĀTUR, Hyberská 5, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7; Praha 4: Abonentní tiskový servis, Zdiměřická 1446/9, PROSPEKTRUM, Nákupní centrum, Budějovická, SEVT, a. s., Jihlavská 405; Praha 5: SEVT, a. s., E. Peškové 14; Praha 6: PPP – Staňková Isabela, Verdunská 1; Praha 8: JASIPA, Zenklova 60; Praha 10: BMSS START, areál VÚ JAWA, V Korytech 20; Přerov: Knihkupectví EM-ZET, Bartošova 9; Příbram: VEMA, Korecká Blanka, Čechovská 138; Sokolov: Arbor Sokolov, a. s., Nádražní 365; Šumperk: Knihkupectví D-G, Hlavní tř. 23; Teplice: L + N knihkupectví, Kapelní 4; Trutnov: Galerie ALFA, Bulharská 58; Ústí nad Labem: 7 RX, s. r. o., Mírová 4, tel.: 047/44 249, 44 252, 44 253; Zábřeh: Knihkupectví PATKA, Žižkova 45; Zlín-Louky: INFOSERVIS, areál Telekomunikačních montáží; Zlín-Malenovice: Ing. M. Kučeřík, areál HESPO; Znojmo: Knihkupectví Houdková, Divišovo nám. 12; Žatec: Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevydování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamacce:** informace na tel. čísle 0627/305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnícká osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odstěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.